

XXII-OJI JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

KASDIENYBĖ KINTANČIAME PASAULYJE

2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
22nd Conference of Junior Researchers in Psychology
EVERYDAY LIFE IN A CHANGING WORLD
May 16, 2025

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS || ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair:

Greta Guogaitė

Nariai || Members:

Miglė Rudytė

Justė Margevičienė

Agnė Grigaitė

Livija Žiemienė

Donata Pečiukėnienė

Studentai || Students:

Ramunė Serapinė

Gintarė Ušakovaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS || SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė || Chair:

prof. dr. Roma Jusienė

Nariai || Members:

prof. dr. Evaldas Kazlauskas

prof. dr. Ilona Laurinaitytė

doc. dr. Sigita Girdzijauskienė,

doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton

doc. dr. Ramunė Dirvanskienė

dr. Arūnas Žiedelis

dr. Said Dadašev

dr. Austėja Dumarkaitė

KONFERENCIJOS GLOBĖJA || PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI || CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

INFORMACINIS RĖMĖJAS | INFORMATIONAL SPONSOR

RĖMĖJAI | SPONSORS

PARTNERIS | PARTNER

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

DOI <https://doi.org/10.15388/JMPK.2025>

ISSN 2669-0357

Copyright © 2025 Authors. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

AŠ IR KITAS: ASMENYBĖS FUNKCIONAVIMO IR BENDRAAMŽIŲ ATSTŪMIMO RYŠYS PAAUGLYSTĖJE

Agnė Grigaitė, Paulina Smolskaitė
*Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas, Raidos
psichopatologijos tyrimų centras*

Įvadas. Paauglystė - pokyčių kupinas laikotarpis, kurio metu didėja rizika atsiskleisti asmenybės sutrikimui bei išauga santykių su bendraamžiais svarba. Patyčios ir bendraamžių viktimizacija yra globali problema, aktuali ir Lietuvoje - Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) duomenimis, daugiau nei ketvirtadalis moksleivių Lietuvoje patiria patyčias (Cosma et al., 2024). Keičiantis asmenybės sutrikimo konceptualizacijai ir įsitvirtinant dimensiniam jo modeliui, kuriame pagrindiniu asmenybės psichopatologijos matmeniu tampa asmenybės funkcionavimo lygis, bendraamžių viktimizacijos ir asmenybės funkcionavimo sąsajos literatūroje vis dar menkai nagrinėtos. Kai kurių tyrimų duomenimis, bendraamžių atstūmimas dažniau nei kitos bendraamžių viktimizacijos formos siejamas su įvairiais psichologiniais sunkumais (Crick et al., 2005). Siekiant išsamiau suprasti minėtų raidos procesų tarpusavio sąveiką, šiuo tyrimu siekta suprasti ilgalaikes asmenybės funkcionavimo sunkumų bei bendraamžių atstūmimo sąsajas.

Metodika. Tyrime dalyvavo 855 11–18 metų paaugliai iš įvairių Lietuvos miestų ir miestelių. Duomenys buvo renkami trimis etapais dvejų metų laikotarpiu. Asmenybės funkcionavimas vertintas naudojant Asmenybės funkcionavimo lygio klausimyną 12-18 (LoPFQ 12-18; Goth et al., 2018; lietuviška versija: Barkauskienė & Skabeikytė, 2020), o bendraamžių atstūmimas – Daugiadimensį bendraamžių viktimizacijos klausimyną (MPVS; Mynard & Joseph, 2000). Struktūrinių lygčių modeliavimo metodu sudarytas autoregresinis modelis su abipusio poveikio (angl. cross-lagged) efektais, kontroliuojant lyties bei amžiaus kintamuosius.

Rezultatai. Pirmojo matavimo metu patirtas bendraamžių atstūmimas statistiškai reikšmingai prognozavo asmenybės funkcionavimo sunkumus antrajame etape ($\beta = 0,116$, $p = 0,005$), tačiau antrojo etapo bendraamžių atstūmimas nebuvo reikšmingas asmenybės funkcionavimo trečiajame etape prognostinis veiksnys ($\beta = 0,024$, $p = 0,389$). Tuo tarpu asmenybės funkcionavimo sunkumai nuosekliai prognozavo bendraamžių atstūmimo patirtį antruoju ($\beta = 0,081$, $p = 0,001$) bei trečiuoju ($\beta = 0,099$, $p = 0,003$) matavimais.

Išvados. Rezultatai atskleidžia, kad asmenybės funkcionavimo sunkumai gali būti svarbus veiksnys, ilgalaikėje perspektyvoje prognozuojantis atstūmimą bendraamžių grupėje. Tyrimo rezultatai pagrindžia idėją, jog intervencijos, skirtos asmenybės funkcionavimui stiprinti, gali padėti mažinti socialinio atstūmimo riziką bei prisidėti prie geresnio paauglių prisitaikymo bendraamžių grupėje.

Projekto vadovė: prof. dr. Rasa Barkauskienė

Raktiniai žodžiai: Paauglystė, asmenybės funkcionavimas, bendraamžių atstūmimas, viktimizacija